

Latvian

STRĀDNIĒKU TIESĪBAS

Aizsargājam strādniekus, izmantojot
licencēšanu

Kā mēs varam jums palīdzēt

Vidutāju licencēšanas pārvalde (Gangmasters Licensing Authority; GLA) ir organizācija, kas izveidota, lai aizsargātu jūs pret ekspluatāciju.

Mūsu licencēšanas sistēma regulē uzņēmumus, kas nodrošina strādniekus svaigās produkcijas piegādes tīklam. Šī sistēma nodrošina, ka uzņēmumi, kas piegādā strādniekus (darbaspēka nodrošinātāji, vidutāji, aģentūras), un uzņēmumi, kam nepieciešami strādnieki (darbaspēka lietotāji, lauksaimnieki, pakotavas), ievēro likumdošanā noteiktos nodarbināšanas standartus.

Kuras nozares šī sistēma aptver?

Licencēšanas sistēma aptver daudzus sektorus: lauksaimniecību, dārzkopību, mežsaimniecību, zivju pārstrādi, vēžveidīgo vākšanu, piensaimniecību un pārtikas produktu un dzērienu iepakojšanu un pārstrādi.

Ja darbaspēka nodrošinātājs sagādā strādniekus kādam no šiem sektoriem, tam ir nepieciešama vidutāja licence.

Jūsu darba tiesības

Jūsu kā strādnieka tiesības aizsargā Apvienotās Karalistes likumdošana. Dažas no tiesībām stājas spēkā nekavējoties, bet citu tiesību gadījumā nozīme ir tam, cik ilgi strādājat. Turpmākajās lappusēs ir sniegta pamatinformācija par to, ko varat gaidīt no sava darbaspēka nodrošinātāja. Tās ir jūsu darba tiesības.

Valstī noteiktā minimālā alga

Jums ir jāsaņem vismaz valstī noteiktā minimālā alga (VNMA – NMW), ja strādājat pastāvīgu darbu, ar īstermiņa līgumu vai ar aģentūras starpniecību. Vairums lauksaimniecībā strādājošo ir tiesīgi saņemt papildu atalgojuma likmi, kas ir augstāka par valstī noteikto minimālo algu. Ja jūs saņemat atalgojumu par gabaldarbu, tas tik un tā nedrīkst būt mazāks par minimālo algu.

Ir daži izņēmumi, kas attiecināmi uz, piemēram, pašnodarbinātajiem un brīvprātīgajiem. Piezvaniet uz bezmaksas palīdzības līniju atalgojuma un darba tiesību jautājumos (Pay and Work Rights Helpline) vai ieskatieties tīmekļa vietnē (informācija 12. lpp.), lai uzzinātu jaunāko informāciju.

Darba stundas

Jums nav jāstrādā vairāk kā 48 stundas nedēļā, ieskaitot virsstundas, ja vien pats neesat to izvēlējies. Jūsu darbaspēka nodrošinātājam ir jābūt rakstveida apliecinājumam, kas pierāda, ka esat piekritis strādāt papildu stundas.

Jums ir tiesības uz vismaz vienu brīvu dienu nedēļā un, ja jūs strādājat vairāk nekā sešas stundas dienā, jums katru dienu ir jābūt vismaz 20 minūšu ilgam pārtraukumam.

Ikgadējais atvaļinājums

Likumā ir noteikts, ka jums ir tiesības uz minimālo apmaksāta atvaļinājuma nedēļu skaitu gadā, sākot no jūsu pirmās darba dienas. Tas attiecas arī uz pusslodzes un fiksēta termiņa strādniekiem. Lai uzzinātu jaunāko informāciju, piezvaniet uz palīdzības līniju atalgojuma un darba tiesību jautājumos vai ieskatieties tīmekļa vietnē direct.gov.uk.

Sīkākai informācijai par jūsu tiesībām uz atvaļinājumu jābūt izklāstītai jūsu darba līgumā. Tas ir balstīts uz jūsu parastajām darba stundām (proporcionāli pusslodzes strādniekiem), kas uzkrājušās laikā, kamēr strādājat sava darba devēja labā, un tas ir jāapmaksā atbilstoši jūsu parastajai darba likmei.

Kad jūs aizejat no darba, jums ir tiesības saņemt kompensāciju par neizmanto tu atvaļinājumu. Ja jūsu darba devējs neļauj jums ņemt atvaļinājumu vai neizmaksā atvaļinājuma naudu, jūs varat piezvanīt uz palīdzības līniju atalgojuma un darba tiesību jautājumos vai sazināties ar ledzīvotāju konsultāciju biroju, lai uzzinātu, kā atgūt naudu.

Detalizēta algas aprēķina kvīts

Algas aprēķina kvīts jums jāsaņem algas izmaksas dienā, un tajā jābūt norādītai jūsu bruto algai un algai pēc nodokļiem. Tajā būtu jābūt norādītam arī visu atvilkumu no jūsu algas apmēram un to pamatojumam.

Atvilkumi, kas katru nedēļu var būt citādāki, piemēram, nodokļi un sociālās apdrošināšanas iemaksas, ir jānorāda uz katras algas aprēķina kvīts. Jums ir jāsaņem norunātā samaksa laikā, tas attiecas arī uz atvaļinājuma naudu un slimības pabalstu.

Atvilkumi no algas

Jūsu darbaspēka nodrošinātājs var veikt atvilkumus no jūsu algas un tiem ir jābūt uzskaitītiem jūsu algas aprēķina kvītī. Tie ietver ar likumu noteiktos atvilkumus, piemēram, jūsu nodokļus un sociālās apdrošināšanas iemaksas, atvilkumus, kuriem jūs esat piekritis savā darba līgumā, un atvilkumus, kuriem esat devis rakstveida piekrišanu, piemēram, par transportu un dzīvesvietu.

Pat ja esat piekritis atvilkumam, pēc tā jūsu alga nedrīkst būt mazāka par minimālo algu, izņemot ierobežotas summas par dzīvesvietu dēļ. Lai saņemtu padomu, piezvaniet palīdzības līniju atalgojuma un darba tiesību jautājumos.

Veselība un drošība

Jūsu darba devējs ir juridiski atbildīgs par jūsu veselību un drošību, kad esat darbā. Jūsu darbaspēka nodrošinātājam un darbaspēka izmantotājam ir jāvienojas, kurš būs atbildīgs par jūsu veselības un drošības pārvaldību. Jums ir jāsaņem informācija par veselību un drošību, apmācība, kā arī aizsargapģērbs bez maksas.

Slimības pabalsts

Jūsu darba līgumā ir jābūt noteiktai summai, kuru saņemsiet, ja kavēsiet darbu slimības dēļ. Minimālā summa, uz kādu jums ir tiesības, ir ar likumu noteiktais slimības pabalsts (LNSP – SSP), ja kavējat darbu četras dienas pēc kārtas vai ilgāk, tomēr jūsu līgumā var būt noteiktas papildu maksas vai pabalsti.

Jūsu noteikumi

Šis ir līgums starp jums un personu, kuras labā jūs strādājat. Juridiski, ja esat nodarbināts ilgāk par vienu mēnesi, jums ir jābūt saņēmušam informāciju par jūsu līguma noteikumiem.

Jums jāsaņem rakstveida apliecinājums divu mēnešu laikā pēc darba sākumā un tajā jābūt šādai informācijai:

- jūsu vārds, uzvārds,
- kā labā jūs strādāsiet,
- kāda veida darbu jūs veiksiet,
- datums, kad sākāt strādāt,
- darba vieta,
- atalgojuma apjoms un cik bieži to saņemsiet (ik nedēļu vai ik mēnesi),
- darba stundas,
- tiesības uz atvaļinājumu,
- tiesības uz slimības pabalstu,
- disciplinārās, atbrīvošanas no darba un sūdzību procedūras,
- paziņojums, kas jums jāiesniedz, ja aizejat no darba, vai jāsaņem, ja jūs atlaiž no darba.

Jūsu darba devējs var mainīt jūsu līguma noteikumus tikai ar jūsu piekrišanu.

Palīdziet pārtraukt strādnieku ekspluatāciju

Mums ir nepieciešama jūsu palīdzība, lai nodrošinātu, ka jūsu tiesības ir aizsargātas un ka jums ir tādi apstākļi, uz kādiem jums ir tiesības. Ja jums šķiet, ka attieksme pret jums ir negodīga un nelikumīga, lūdzu, sazinieties ar mums.

- Piezvaniet uz 0845 602 5020, lai runātu ar mums. Tālruņa līnijas ir aktīvas no pirmdienas līdz piektdienai no 9.00 līdz 17.00.
- Nosūtiet e-pasta vēstuli mūsu informācijas nodaļai uz adresi intelligence@gla.gsi.gov.uk.
- Aizpildiet anonīmo ziņojuma anketu, kas pieejama dažādās valodās tiešsaistē tīmekļa vietnē www.gla.defra.gov.uk.
- Sūtiet mums vēstuli uz adresi GLA, PO Box 10272, Nottingham, NG2 9PB.

Ja vēlaties apspriest savas darba tiesības ar pieredzējušu konsultantu, jūs varat sazināties ar savu vietējo ledzīvotāju konsultāciju biroju, kas jums sniegs palīdzību, vai piezvanīt uz palīdzības līniju atalgojuma un darba tiesību jautājumos.

Jūsu darbaspēka nodrošinātāja pienākumi

Jūsu darbaspēka nodrošinātājam ir jābūt vidutāja licencei, lai varētu likumīgi darboties regulētajās nozarēs.

Lai veiksmīgi pieteiktos licences saņemšanai, darba nodrošinātājiem ir jāapliecina, ka tie atbilst GLA licencēšanas standartu nosacījumiem (sk. 10. lpp.). Šie standarti ir likumīgas prasības, kas paredzētas, lai aizsargātu strādniekus pret sliktu izturēšanos un ekspluatāciju.

Lai saglabātu licenci, darbaspēka nodrošinātājiem ir jāturpina ievērot licencēšanas standartus. Ja jums šķiet, ka darbaspēka nodrošinātājs neievēro standartus vai darbojas bez licences, lūdzu, sazinieties ar mums.

Tie ir ne tikai vidutāju licences nosacījumi, bet arī jūsu likumīgās tiesības – jūsu darba devēja pienākums ir nodrošināt, ka jūs saņemat godīgu attieksmi.

Licencēšanas standarti

GLA licencēšanas standarti izvirza nosacījumus, kuriem jāatbilst, lai varētu pretendēt uz licenci.

Aptvertās jomas ir šādas:

- profesionālās atbilstības tests,
- atalgojuma un nodokļu jautājumi,
- piespiedu darba un sliktas izturēšanās pret strādniekiem novēršana,
- dzīvesvieta,
- darba apstākļi,
- veselība un drošība,
- strādnieku pieņemšana darbā un līguma vienošanās,
- apakšlīgumu slēgšana un citu darbaspēka nodrošinātāju izmantošana.

Lai noskaidrotu sīkāku informāciju, jūs varat pieprasīt GLA licencēšanas standartu bukletu.

Papildu palīdzības iespējas

Ir vairākas organizācijas, kas var dot jums padomu jūsu darba tiesību jautājumos.

Iedzīvotāju konsultāciju birojs (Citizens Advice Bureau)

Bezmaksas objektīva un konfidenciāla informācija dažādos jautājumos, kas saņemama reģionālajos birojos visa Apvienotajā Karalistē.

www.adviceguide.org.uk

Iedzīvotāju konsultāciju birojs Anglijā un Velsā

www.citizensadvice.org.uk

Piezvaniet uz +44 (0)20 7833 2181, lai noskaidrotu sava reģionālā biroja tālruņa numuru.

Iedzīvotāju konsultāciju birojs Ziemeļīrijā

www.citizensadvice.co.uk

Piezvaniet uz +44 (0) 289 023 1120, lai noskaidrotu sava reģionālā biroja tālruņa numuru.

Iedzīvotāju konsultāciju birojs Skotijā

www.cas.org.uk

Piezvaniet uz +44 (0) 131 550 1000, lai noskaidrotu sava reģionālā biroja tālruņa numuru.

Directgov

Informācija no daudzām valsts institūcijām – skatiet nodaļu par nodarbinātību, lai noskaidrotu informāciju par atalgojumu, atpūtas pārtraukumiem, tiesībām uz atvaļinājumu, veselību un drošību un štatu samazināšanu.

www.direct.gov.uk

Palīdzības līnija atalgojuma un darba tiesību jautājumos (Pay and Work Rights Helpline)

Informācija par valstī noteikto un par lauksaimniecības darbiem maksājamo minimālo algu, darba stundām un darba aģentūrām. Bezmaksas zvani.

www.direct.gov.uk/paysandworkrights

Tālrunis: +44 (0) 800 917 2368

Konsultāciju, samierināšanas un arbitrāžas dienests (Advisory, Conciliation and Arbitration Service; ACAS)

Bezmaksas neatkarīgi padomi saistībā ar darba tiesībām un strīdu atrisināšanu darbavietā.

www.acas.org.uk

Tālrunis: +44 (0) 845 747 4747

Arodbiedrību kongress (Trade Unions Congress; TUC)

www.tuc.org.uk

Tālrunis: +44 (0)20 7636 4030

Veselības aizsardzība un drošība darba vietā (Health and Safety at work)

Noklikšķiniet uz saites ar informāciju par strādnieku tiesībām, lai saņemtu konkrētus padomus no Veselības un drošības pārvaldes.

www.hse.gov.uk

Tālrunis: +44 (0) 845 345 0055

Sociālās apdrošināšanas numurs (National Insurance number)

Sazinieties ar Jobcentre Plus, lai pieteiktos sociālās apdrošināšanas numuram.

www.jobcentreplus.gov.uk

Tālrunis: +44 (0) 845 600 0643

Crimestoppers

Jūs varat sazināties ar Crimestoppers bez maksas jebkurā laikā, ja jūsu rīcībā ir informācija par kādu noziegumu. Jums nav jāatklāj jūsu vārds un jūsu numuru nevar izsekot.

www.crimestoppers-uk.org

Tālrunis: +44 (0) 800 555 111

Sazinieties ar mums

Gangmasters
Licensing Authority

Gangmasters Licensing Authority

PO Box 10272 ■ Nottingham ■ NG2 9PB

www.gla.defra.gov.uk

E-pasts: enquiries@gla.gsi.gov.uk

Tālrs.: +44 (0)845 602 5020

